

Oponentský posudek

Viktória Šupšáková

Bakalářská práce

FENOMÉN NA KOHO TO SLOVO PADNE (25 let inscenace)

Viktória Šupšáková předkládá jako svou bakalářskou práci soubor čtyř kapitol s titulem *Fenomén Na koho to slovo padne (25 let inscenace)*. Jednotlivé kapitoly, které vlastně tvoří čtyři metodologicky odlišné oddíly, mají jednotící obsahové téma. Tímto spojujícím tématem je inscenace *Na koho to slovo padne*, kterou už před pětadvaceti lety nastudovala skupina studentů bratislavské VŠMU, původně jako absolventské představení, ale která se posléze stala významným tvůrčím počinem, jenž prokázal velkou životnost, získal si respekt doma i v zahraničí, a dokonce se stal kmenovou inscenací slavného bratislavského Divadla Astorka Korzo'90, které má tuto inscenaci na repertoáru až do dnešních dnů. Nebudu skrývat potěšení z faktu, že předmětem diplomantčina odborného zájmu se stala právě tato konkrétní inscenace, již jsem měl možnost zhlédnout „naživo“ právě v roce 1998 ve svém mateřském divadle, v rámci tehdejšího ročníku festivalu ZLOMVAZ, a dokonce jsem byl aktivně přítomen i jejímu televiznímu záznamu, který během tohoto festivalového ročníku pořizovala pro své účely Česká televize. Viktória Šupšáková si stanovila jasné téma své práce. Jejím cílem, alespoň tak to autorka v úvodu své rešerše avizuje, bylo zjištění, co vlastně za úspěchem této inscenace stojí a proč je – zejména na Slovensku - považována za fenomén současné inscenační tvorby v oblasti tzv. „hereckého“ divadla, tedy divadla, které se nerodí z nějaké předem stanovené repertoárové koncepce tvůrčího týmu, případně z vize režiséra, ale z potřeb samotných hereckých protagonistů, a proč i po pětadvaceti letech sklízí uznání nejen u publika, ale i u odborné kritiky. Téma je o to lákavější, že autorka zvolila jako základní materiál a východisko svého přístupu ke zkoumané látce nejenom analýzu konkrétní inscenace/představení, ale i celého zázemí, které za vytvořením tohoto inscenačního počinu stojí. Rešerše zahrnuje jak genezi, tak i další „jevištní život“ inscenace, včetně zkoumání dalších lidských i uměleckých osudů hlavních protagonistů. Za společného jmenovatele svého uvažování považuje Viktória Šupšáková především interpretační či teoretické rámce, jimiž jsou jednotlivé analýzy organizovány. V tom vidím klad této úvahy, protože v těchto dvou faktorech je podle mého mínění konstituována vnitřní integrita kapitol předkládaných v této bakalářské práci. Přesahovalo by možnosti tohoto posudku, kdybych se chtěl zabývat podrobněji všemi čtyřmi kapitolami oponovaného textu, a tak zmíním jen ty, které považuji z hlediska komplexity celé úvahy za nejdůležitější a které jsou podle mého názoru také metodologicky nejzdařilejší – za inspirativní považuji zejména oddíl, v němž Šupšáková analyzuje text literární předlohy a následně i samotnou inscenaci. Obě entity rozebírá na jednotlivé prvky (zabývá se postavami, scénou, tématem, jazykem, chronotopy atd.). a současně si v následné komparaci inscenace a předlohy všímá i rozdílů mezi fakty, které přináší jeviště, a původními fakty, které nabízí dramatický text. Šupšákové práce sice nepřináší k poznání problematiky tohoto (divadelními vědci poněkud podceňovaného) typu divadla mnoho nového, přesto lze v práci najít i řadu originálních podnětů a odkazů k možným směrům dalšího uvažování, které mohou být důležité pro výzkum právě takových (zdánlivě „náhodných“) divadelních počínů. Práci sice nemohu označit za vynikající nebo dokonce mimořádnou, ale rozhodně ji považuji za poctivou a v tomto smyslu zdařilou. Soubor předkládaných kapitol je zakončen „sumarizujícím“ závěrem, v němž autorka znovu ve zkratce rekapituluje svůj metodologický přístup k tématu a dochází k závěru, že za úspěchem

a dlouhotrvajícím „životem“ této inscenace stojí tři složky: nadčasový text, atraktivní zinscenování a skvělý kolektiv, který se k vytvoření této inscenace shodou okolností sešel. V přístupu Viktorie Šupčákové se projevuje schopnost najít si zajímavé téma, které rezonuje s jejím badatelským „naturelem“, dostatečná fundovanost, důkladná připravenost a znalost podpůrných, leč dobře využitých „zdrojových“ materiálů. Ve výsledku jde o vcelku originální práci s vysokým stupněm kreativity. Nemohu sice pochválit jazykovou úroveň práce, neboť, co se týče slovenštiny, nejsem rodilým mluvčím a na tak náročný a odpovědný úkol bych si netroufal, přesto je z práce zřejmé, že diplomantka má schopnost jasně tlumočit své názory, přesvědčit čtenáře silou a způsobem argumentace a také ho strhnout již výše zmiňovaným osobním zaujetím pro zvolené téma. Autorka dokáže být přesvědčivá v prezentaci svých postřehů i v jejich prosazování. Formální stránka bakalářské práce je pečlivě ošetřena, a to jak v aplikaci poznámkového aparátu, tak po stránce grafické úpravy (včetně obrazových příloh), – ta je přehledná, důsledná a spolehlivá a umožňuje čtenáři dobrou orientaci v textu. Vzhledem k výše uvedeným faktům doporučuji bakalářskou práci Viktorie Šupšákové k obhajobě se známkou 2.

29. 8. 2023

prof. Jaroslav Etlík

Otázka pro diplomantku:

Na straně 25, v životopisné črtě o dramatika Gáboru Görgeym, autorka píše, že spisovatel psal knižní dramata, která jsou určena výhradně ke čtení. V další větě ale okamžitě dodává, že pokud je ovšem autor dobře obeznámený s pravidly a technickými možnostmi scény, mohou být některá jeho díla působivá i na jevišti. Myslím, že tak jednoduše vztah knižního dramatu a divadelní scény nelze charakterizovat.

Proto se na diplomantku obracím s požadavkem, zda by se přece jen nepokusila pojem knižního dramatu, s nímž v práci operuje, znovu a detailněji objasnit. Otázka tedy zní: **Co je to knižní drama a zda o případném úspěchu onoho tzv. „knižního dramatu“ na jevišti opravdu rozhoduje dramatikova obeznámenost s pravidly a technickými možnostmi scény?**